

Sygn. akt IV CK 94/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Bronisław Czech (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko U. B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2005 r., kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. akt VIII Ca (...),

oddala kasację.

Uzasadnienie

W dniu 27 stycznia 1999 r. M. B. i U. B. zawarli ugodę przed Sądem Rejonowym w W. w sprawie I Ns (...) o podział majątku wspólnego. Ruchomościami i inwentarzem martwym podzielili się w ten sposób, że każdy zatrzymał posiadane składniki majątku wspólnego. Strony zgodnie określiły wartość majątku podlegającego podziałowi na 50.000,- zł. M. B. przejął na wyłączną własność

wchodzące w skład majątku wspólnego nieruchomości położone w S., C. i J. w zamian za spłaty na rzecz U. B. Mianowicie M. B. został zobowiązany do zapłacenia na rzecz U. B. kwoty 5.000,- zł do dnia 30 października 1999 r., z tym, że niezapłacenie tej kwoty w terminie powodowało jej natychmiastową wymagalność wraz z odsetkami od dnia 27 stycznia 1999 r. Nadto w ugodzie M. B. zobowiązał się wydać do rąk U. B. w terminie do dnia 30 października 2000 r. i w terminie do dnia 30 października 2001 r. po 25 ton pszenicy i dostarczyć ją własnym transportem i na własny koszt do miejsca wskazanego przez pozwaną na terenie powiatu wąbrzeskiego. Strony uzgodniły, że w przypadku nie wydania całkowitej ilości pszenicy M. B. będzie zobowiązany do natychmiastowej zapłaty wartości niedostarczonej pszenicy według cen na dzień jej wydania, ustalonej według średnich cen obowiązujących na terenie powiatu wąbrzeskiego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 1999 r. M. B. nie dostarczył pozwanej pszenicy w terminach wskazanych w ugodzie, ponieważ U. B. nie wskazała miejsca jej złożenia. Następnie U. B. uzyskała klauzulę wykonalności na przedmiotową ugodę i złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji, który ostatecznie dotyczył kwoty 5.000 zł i równowartości pszenicy wraz z odsetkami, a jako jej sposoby wskazała egzekucję z nieruchomości oraz ruchomości.

Dnia 24 czerwca 2002 r. M. B. wniósł pozew o zmianę sposobu świadczenia ustalonego w ugodzie - z dostarczenia pszenicy na zapłatę. W związku z tym komornik zawiesił postępowanie egzekucyjne. Wyrokiem z dnia 22 października 2002 r. w sprawie I C (...) Sąd Rejonowy w W. oddalił powództwo.

Dnia 2 czerwca 2003 r. powód zapłacił pozwanej 20.000,- zł. Mimo tego wniosła ona o kontynuację egzekucji i wyznaczenie pierwszego terminu licytacji. W toku dalszej egzekucji powód w skardze na czynności komornika zakwestionował wysokość należności głównej, jako opartej na błędnym wyliczeniu ceny 1 tony pszenicy. Postanowieniem z dnia 9 października 2003 r., I Co (...), Sąd Rejonowy w W. zobowiązał Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. do sporządzenia opisu i oszacowania ruchomości. W związku z tym Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W. powołał biegłego, który w operacie szacunkowym określił wartość 50 ton pszenicy na kwotę 23.875,- zł. Stąd egzekwowana należność na dzień 2 czerwca 2003 r. wynosiła: należność główna - 28.875,- zł, odsetki - 15.415,23 zł, co dawało łącznie - 44.290,23 zł, a po uwzględnieniu wpłaty 20.000,- zł, było to 24.290,23 zł. Od powyższej kwoty do dnia 19 kwietnia narosły odsetki w kwocie

2.681,91 zł i stąd egzekwowana należność na ten dzień wynosiła 26.972,14 zł. W międzyczasie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W. nadal prowadził czynności egzekucyjne. W ich toku dnia 8 kwietnia 2004 r. na czynności komornika - prowadzoną licytację z nieruchomości — powód wniósł skargę. Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2004 r., I Co (...), którą Sąd Rejonowy w W. oddalił.

Powyższe okoliczności są w sprawie niesporne.

W sprawie niniejszej powód M. B. w pozwie z dnia 7 lipca 2004 r. skierowanym przeciwko U. B. wniósł o pozbawienie wykonalności przedmiotowej ugody i twierdził, że jego zobowiązanie wynikające z niej wygasło.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 1 września 2004 r. oddalił powództwo. Sąd ten stwierdził, że nie można przyjąć jakoby zapłata przez powoda kwoty 20.000 zł wyczerpywała jego zobowiązanie, albowiem według ugody miał on zapłacić 5.000 zł i dostarczyć pozwanej 50 ton pszenicy, a w razie niedostarczenia w terminie – jej równowartość, obliczoną według zasad podanych w ugodzie. Sama należność główna wynosi 28.875 zł (5.000 zł plus wartość pszenicy wyliczoną przez biegłego – 28.875 zł). Wobec tego, że pozwana nie wskazała miejsca dostarczenia pszenicy, powód mógł tę pszenicę złożyć do depozytu sądowego, a skoro tego nie zrobił, to nie można przyjąć by wykonał zobowiązanie. Skoro należność dochodzona w postępowaniu egzekucyjnym jest wyższa niż kwota wpłacona przez powoda, to – zdaniem Sądu Rejonowego – brak jest podstaw do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Apelację powoda oddalił Sąd Okręgowy w T. wyrokiem zaskarżonym kasacją, dzieląc ustalenia i oceny prawne Sądu pierwszej instancji, z tym, że kwotę zadłużenia powoda na dzień 19 kwietnia 2004 r. określił na 26.972,14 zł.

Powód w kasacji zarzucił naruszenie prawa materialnego:

- art. 454 k.c. przez jego niezastosowanie „poprzez uznanie, iż po stronie powoda leżał obowiązek świadczenia z tytułu ugody sądowej (...) pomimo, iż obowiązek wskazania miejsca świadczenia leżał po stronie pozwanej, ta jednak tego obowiązku nie wypełniła”;

- art. 65 k.c. przez jego niezastosowanie, „poprzez pominięcie okoliczności, iż ze względu na fakt, że pozwana nie wskazała miejsca świadczenia, a termin świadczenia upłynął, powód przekazał równowartość zboża pozwanej w formie

przekazu pieniężnego, pozwana przekazy te przyjęła, czyli w sposób dorozumiany zgodziła się na taką a nie inną formę realizacji zobowiązania.”

Przytaczając wymienioną podstawę kasacyjną powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wydanie orzeczenia zgodnego z żądaniem pozwu oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie – o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I i II instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Ze względu na datę wydania zaskarżonego wyroku w sprawie mają zastosowanie przepisy dotyczące kasacji w brzmieniu i w numeracji obowiązującej przed dniem 6 lutego 2005 r. (art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).

2. Pozwana zarzuciła jedynie naruszenie prawa materialnego. W związku z tym Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 393¹¹ § 3 k.p.c., zob. również wyroki SN z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 18/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 112 i z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 128).

3. Zarzutu naruszenia art. 65 k.c. skarżący w istocie nie uzasadnił. W tym przedmiocie w kasacji zamieszczone zostało jedynie sformułowanie, że naruszenie to nastąpiło „poprzez pominięcie okoliczności, iż ze względu na fakt, że pozwana nie wskazała miejsca świadczenia, a termin świadczenia upłynął, powód przekazał równowartość zboża pozwanej w formie przekazu pieniężnego, pozwana przekazy te przyjęła, czyli w sposób dorozumiany zgodziła się na taką a nie inną formę realizacji zobowiązania.” Można uznać za trafne twierdzenie skarżącego, że skoro pozwana przyjęła kwotę 20.000 zł z tytułu niedostarczonej pszenicy, to wyraziła zgodę na taki sposób wykonania zobowiązania powoda odnośnie do wymienionego przedmiotu świadczenia w naturze. Sądy obu instancji nie potraktowały inaczej tej okoliczności, ale ustaliły, że wartość pszenicy jest wyższa niż kwota wpłacona przez powoda. Tego zaś ustalenia skarżący nie zakwestionował, skoro brak jest zarzutów naruszenia prawa procesowego.

4. Skarżący trafnie zauważył, że w przedmiotowej ugodzie strony mogły określić miejsce spełnienia świadczenia (art. 353¹ i 454 § 1 k.c.). Jednakże – skoro pozwana nie wskazała miejsca dostarczenia pszenicy, a więc, jako wierzyciel

dopuszcza się zwłoki – powód mógł zwolnić się z zobowiązania tylko przez złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (art. 486 § 1 k.c. oraz art. 466-470 k.c.), co nie nastąpiło. Konsekwencja niespełnienia świadczenia określona została zaś w przedmiotowej ugodzie, a jej następstwem jest egzekucja prowadzona przeciwko powodowi. Trzeba zauważyć, że sprawa niniejsza nie dotyczy konsekwencji zwłoki wierzyciela w postaci możliwości żądania przez dłużnika naprawienia szkody będącej następstwem tej zwłoki (art. 468 § 1 *in principio* k.c.), czego zresztą skarżący w kasacji nie podnosi.

Skoro podstawa kasacji okazała się nieusprawiedliwiona, a brak jest nieważności postępowania uwzględnianej z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393¹² k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 6 lutego 2005 r.).